

Din seria: „Carte de duhovnicească învățătură”

Despre Viața Duhovnicească a Preotului după Tratatul „Despre Preoție” al Sfântului Ioan Gură de Aur

Cu ajutorul lui Dumnezeu ne bucurăm în aceste vremuri sufletele de pacea ce izvorăște din înălțătoria și duhovniceasca prăsnuire a Dascălului Teologiei Universale – Sfântul Ioan Gură de Aur, de la a cărui naștere în ceruri, unde slujește Arhierelui Celui Veșnic, s-au împlinit 1600 de ani. Cu alte cuvinte, s-au împlinit șaisprezece veacuri cu folos pentru Biserica Ortodoxă, de la trecerea în viațuirea eternă cu Dumnezeu a Sfântului Ioan Hrisostom, care a lăsat moștenire o operă teologică impresionantă și mult folositoare, ce cuprinde tâlcuiri la textele evanghelice și apostolice, îndeosebi epistolele pauline, interpretând diversele teme care se află în aceste “De Dumnezeu inspirate cărți”, la care se adaugă alte multe cuvântări, scrisori, omilii, cateheze și tratate, într-un cuvânt: o activitate teologică foarte vastă, bogată și profundă sau mai bine zis, determinantă!... Dintre toate acestea, am ales să mă gândesc și să meditez la importanța și la valoarea vieții duhovnicești a noastre, a credincioșilor și, *cu atât mai mult a preotului* – de care ne vom și ocupa – drept urmare, vreau ca în rândurile ce urmează să scot puțin în evidență acest fapt, prin intermediul învățaturii acestui mare Dascăl, Teolog și Ierarh al Bisericii, cuprinsă în Tratatul său „Despre Preoție” nu înainte, însă, de a prezenta comparația și elogiul pe care le aduce vrednicul de pomenire Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Fecioru – cel care în cadrul colecției PSB a realizat traducerea, a întocmit introducerea și a elaborat aparatul critic al acestei lucrări – atât preoției cât și autorului acestui tratat, căci „despre preoție s-a scris și s-a vorbit mult. Au scris și au vorbit și sfinți și teologi. S-a scris cu drag și cu dorința de a ridica tot mai mult spre culmile sfințeniei pe slujitorii preoției, pe preoți. Dar oricât s-ar scrie despre preoție și oricât s-ar vorbi, niciodată nu este de ajuns. Preoția are atâtea înălțimi, atâtea adâncimi, atâtea taine, încât cu foarte multă greutate poate fi cuprinsă și descrisă după cuviință. Preoția este întocmai ca un munte mare, ce-și înalță cu maiestate vârful spre ceruri, cu mult dincolo de nori. Alpiștiții îl explorează, se cațără pe el. Unii ajung de cunosc văile și adâncimile de la poalele lui; alții ajung până la jumătate; alții se cațără pe înălțimile care fac coroană piscului celui mai înalt; alții reușesc de a se urca până unde fruntea muntelui se îngeamănă uneori cu norii, alții, rari, rari de tot, ating piscul cel mare. Dar nici unul din acești alpiștiți nu pot spune că a străbătut toate cărările muntelui, că i-a cunoscut toate frumusețile, că i-a admirat înălțimile, că a ascultat muzica tuturor izvoarelor lui, că și-a desfătat privirile cu toată bogăția florilor lui. Toți spun că muntele este frumos, fiindcă este frumos chiar și în puținul ce l-au cunoscut; toți spun că muntele este grandios, că este măreț, fiindcă este grandios, este măreț chiar și la înălțimea la care au ajuns. După părerea mea și după credința mea, cunosc un singur om, care a putut cunoaște muntele în întregime; iar acel om este un mare sfânt, care, după mărturia altui sfânt, slujește acum chiar la treptele tronului Dumnezeirii; iar acel om este autorul Sfintei Liturghii, al Sfintei Liturghii care se săvârșește de cele mai multe ori pe an.

Acest om este Sfântul Ioan Gură de Aur. El, singurul, după părerea mea și după credința mea, urcând acest munte maiestuos al preoției, l-a cunoscut în întregime. A fost un vultur, care, cu ajutorul aripilor lui, a explorat muntele în întregime, iar cu ochii lui vulturești, și din zbor și de pe piscul cel mai înalt al muntelui, a văzut toată frumusețea muntelui, toată maiestatea lui. A văzut celelalte piscuri ale muntelui, care-i fac coroană muntelui celui mare; a văzut cele de jur-împrejurul lui; și-a scaldat privirile în lacrima izvoarelor lui. El singur, Sfântul Ioan Gură de Aur, el singur a cunoscut toate înălțimile muntelui, toate adâncimile lui, toate tainele lui. A cunoscut

toate frumusețile lui, dar i-a văzut și prăpăstiile și strâmtorile și primejdiile. Din pricina asta, el singur a putut scrie, a putut să ne lase ghidul acestui munte frumos, grandios și măreț. De acolo de sus, de la acea înălțime amețitoare a muntelui, a scris povătuitorul, îndrumătorul acesta minunat: „Despre Preoție”, care a ajutat pe mulți să urce piscul muntelui. Mulți, foarte mulți, cu ajutorul celui întru sfinți Părintele nostru Ioan Gură de Aur, au urcat până în vârful muntelui și și-au dat seama de frumusețea și de maiestatea muntelui. Dar nici unul, de la el și până astăzi, n-a putut să descrie atât de frumos, atât de exact și de complet, nici toate tainele muntelui, nici toate înălțimile lui, nici toate adâncimile lui. Fiecare din cei care au încercat să descrie ascensiunea făcută de ei au descris numai cărarea ascensiunii, numai cărarea urcușului lor. N-au putut îmbrățișa tot muntele; le-a lipsit perspectiva, le-au lipsit aripile și ochii de vultur ai Sfântului Ioan Gură de Aur. Pentru că a fost vultur, Sfântul Liturghiei noastre de fiecare zi a putut să ne dea ghidul acesta complet, ghidul acesta desăvârșit, numit „Despre Preoție”.

Acest îndrumător ne descrie grandiosul munte al preoției în toată frumusețea lui. Sfântul Ioan Gură de Aur ne ia de mână și ne duce spre piscul lui. Ne arată toate potecile care duc sus; ne îndreaptă privirile, în drumul spre înălțime, spre toate frumusețile lui. Și are muntele acesta al preoției frumuseți chiar la poalele lui! Ne arată frumusețile, dar ne atrage luarea aminte și asupra primejdiilor. Poteca urcă, dar e alunecoasă! Trebuie să înfigem bine piciorul în pământ; să ne uităm și în dreapta și în stânga. În dreapta, să nu cădem în prăpastie; în stânga, să nu ne vină cumva de sus o piatră sau o stâncă desprinsă din munte. Să nu fim nici totdeauna cu ochii pe sus, dar nici numai cu ochii la picioare. Și așa, Sfântul Ioan Gură de Aur, de mână cu noi, ne arată toate tainele, toate înălțimile, toate adâncimile preoției. Nici unul din noi, oricât de sfântă i-ar fi viața, oricât de consumat teolog ar fi, oricât de rugător ar fi, de-ar încerca să scrie despre preoție, nu poate scrie niciodată complet și nici desăvârșit. Lipsesc aripile de vultur și ochii vulturești cu care harul lui Dumnezeu a înzestrat numai pe unul singur dintre toți Sfinții Părinți, dintre toți scriitorii bisericești, pe Sfântul Ioan Gură de Aur. Au scris despre preoție și alți Sfinți Părinți, ca să amintesc de ei. A scris Sfântul Grigorie de Nazianz, a scris Sfântul Efrem Sirul, a scris Sfântul Ambrozie al Milanului, a scris Sfântul Grigorie Dialogul. Da, dar nici unul din ei nu se urcă la înălțimea la care s-a urcat Sfântul Ioan Gură de Aur, nici unul din ei nu privește preoția în toată înălțimea ei, în toată întinderea ei, în toată frumusețea ei. Fiecare privește numai câte o latură. Fiecare descrie numai cărarea pe care au reușit să ajungă până la vârf. Fiecare privește numai câte o latură. Fiecare descrie numai cărarea pe care au reușit să ajungă până la vârf. Fiecare ne împărtășește numai experiența urcușului său, a ascensiunii lui...”

Abordând, în cele ce urmează, latura duhovnicească ce se desprinde din această deosebită operă vom susține faptul că și în acest context tratatul „Despre Preoție” al Sfântului Ioan Gură de Aur este o podoabă de mare preț a literaturii patristice, o lucrare ce se adresează în primul rând clerului sacramental, dar are o deosebită însemnătate chiar și pentru laici, și ei la rândul lor „preoție împăratească”. Hirotonia, una din cele mai importante taine ale Bisericii, este prin urmare un act eclezial, comunitar, ce privește atât păstorul cât și turma. Conform concepției Sfântului Ioan Gură de Aur, punctul de plecare spre această slujire este vocația iubirii față de Dumnezeu și, în aceeași măsură, față de cei păstoriți: „Petre, Mă iubești?... dacă Mă iubești paște oile Mele”. Viitorul preot trebuie să răspundă odată cu Sfântul Petru: „Tu știi Doamne că Te iubesc!” Dar nu numai atât, ci el trebuie să poată răspunde mereu „eu” și la cealaltă întrebare a Domnului: „Cine este sluga cea credincioasă și înțeleaptă?” După acest răspuns Iisus Hristos „îl va pune pe dânsul peste toate oile câte sunt ale sale. În această ipostază, preotul, bunul păstor, trebuie să fie gata a-și da viața pentru turma sa (Ioan XV, 12-13).

Din capitolul VIII al tratatului înțelegem că slujba preoției întrece și nevoințele aspre ca: postul, dormitul pe jos, privegherea, apărarea celor nedreptățiți, ocrotirea orfanilor și văduvelor. Această slujire este selectivă și exclude total femeile și mare parte dintre bărbați. Bineînțeles, este foarte cunoscută, astăzi, poziția protestantă și anglicană, care, sub presiunea vremurilor

foarte vitrege în care trăim, azi, din punct de vedere spiritual, a mișcării feministe de tip new age, a purces la „ordinarea” (căci acolo nu poate fi vorba de hirotonie) femeilor, sfidând și prin această măsură iresponsabilă tradiția și învățătura Bisericii. Ba chiar și din punctul de vedere al dialogului ecumenic interconfesional se constată un mare regres în relația acelora cu ortodocșii, romano-catolicii și monofiziții!... Superioritatea sufletească a păstorului față de păstoriții săi trebuie să fie asemănătoare cu cea a omului față de necuvântătoare (1 Tim. IV, 13). Să insistăm, o clipă cutremurați, asupra acestei aserțiuni. Oare zilele noastre ne mai oferă în mod „realist” această posibilitate? Sau ea rămâne un deziderat asimptotic?!... Cert este că în cele ce se pot constata astăzi, clerul se prezintă ca nivel duhovnicesc și moral foarte asemănător cu nivelul credincioșilor săi, fără a generaliza, însă!... Diferența decisivă rămâne preoția harică și nivelul cunoștințelor teologice de specialitate, dar în rest!... Editorialul, și astăzi foarte actual, „De ce este atacată Biserica?” din revista „Vestitorul Ortodoxiei” nr. 197 din Februarie 1998 confirmă această observație. Așa ajungem să ne pască pericolul protestant de sola gratia, adică să-l respectăm pe cleric numai pentru harul preoției sacramentale, ignorând trăsăturile sale de caracter personale și duhovnicești!... Dar pentru cei ce ridică pretenții și critici la adresa Bisericii și ierarhiei sale există și răspunsul scripturistic amar, la Osea IV, 9 care zice foarte limpede: „Cum va fi poporul așa va fi și preotul!”. Nu ne rămâne decât să ne plângem, smeriți, slăbiciunile și păcatele noastre – cler și credincioși deopotrivă – purtându-ne sarcinile unii altora având nădejde în mila și harul lui Dumnezeu ce plinesc neputințele noastre!...

Responsabilitatea preotului are în vedere mulțimea sufletelor ce nu pot fi prețuite în lumea aceasta. Turma cuvântătoare este atacată de dușmani de natură morală cum ar fi: „adulterul, necurațenia, nerușinarea, idolatria, înveninarea, vrășmășiile, certurile, mânia, clevetirile, murmurile, îngâmfwările, neînțelegerile și altele, toate numite faptele cărnii”. Însă există o mare deosebire între păstorul oilor și cel al oamenilor: oamenii nu pot fi nicidecum tratați cu aceeași autoritate cu care sunt tratate animalele. Preotul nu poate folosi violența nici în acel mod în care o pot face judecătorii laici. Așadar este nevoi de convingere, nu de constrângere. Trebuie păstrat și echilibrul între acrivie și iconomie în funcție de situația și de starea sufletească a credinciosului respectiv cu toate predispozițiile ei. Și aici, autorul acestei însemnate lucrări, face comparația cu recuperarea „oii pierdute”: omul rătăcit este mult mai mult greu de adus înapoi fără forță, ci numai prin sfaturi (2 Tim. II, 25; Tit. I, 9; Tim. IV, 20). Dacă vom pune față în față primele dintre faptele milosteniei trupești și sufletești, și anume: a sătura pe cel flămând, respectiv a îndrepta pe cel ce greșește, vedem de îndată superioritatea milosteniei sufletești (cap. X). Revenind la cele afirmate mai sus cu privire la dragostea față de păstoriți, se amintește că: „Prin aceasta vor cunoaște oamenii că sunteți ucenicii Mei dacă vă veți iubi unul pe altul până la sacrificiul propriei vieți: căci cea mai mare dovadă de iubire este de a muri pentru cel pe care-l iubește cineva”. Sfântul Ioan Hrisostom compară, apoi, preoția creștină cu cea a lui Aaron. Diferența radicală constă în aceea că preoția creștină a fost instituită de Însuși Duhul Sfânt. O altă deosebire decurge din jertfa adusă la altar de slujitor: preotul creștin oficiază jertfa cea fără de sânge în care prin pogorârea duhului Sfânt pâinea și vinul se prefac în chip tainic în Trupul și Sângele Mântuitorului. Comparația cu jertfa făcută de proorocul Ilie ne dă, iarăși, dimensiunea înfricoșată a preoției creștine (cap. XIV). Desigur că sufletele omenești create nu pot să suporte vederea acestor minuni, drept care ele se petrec așa cum am arătat sub forma văzută și gustată a pâinii și a vinului. Să nu uităm, așadar, că minunea prefacerii din cadrul Sfintei Euharistii este cea mai mare de pe pământ!

Nu numai atât, dar preoților creștini li s-a dat o putere care covârșește toate făpturile create, văzute și nevăzute: „Aceia ale căror păcate le veți ierta vor fi iertate; și pe ale cărora le veți ține vor fi ținute”. Acest lucru petrecându-se atât pe pământ cât și în ceruri preoții devin conlucrători în iconomia mântuirii cu Însuși Dumnezeu (1 Cor. III, 6-9; XV, 10; 2 Cor. VI, 1). Dacă adăugăm la aceste două taine (Spovedania și Împărtășania) și Taina Botezului, poarta de

intrare în comuniunea cu Dumnezeu și cu Biserica Sa, vedem că puterea și răspunderea preoțească nu au asemănare nici în cer, nici pe pământ. Cât de puerile, ca să ne exprimăm cu prea multă blândețe, ne par prin comparație „minunile” OZN-iste și „puterile” paranormale cu care suntem asediați în mass media contemporană. Acestea pot avea aderență și succes numai la acei la care legătura cu Biserica, Tainele – deci Harul – învățătura și liturghia s-au diluat la extrem prin fenomenul secularizării. Doar în condițiile acestea se poate explica și pierderea acelei facultăți esențiale dobândită în chip haric la Taina Mirungerii: - darul deosebirii duhurilor (diakrisis). Aceasta s-a petrecut, desigur, în mod treptat pe parcursul ultimelor veacuri, și s-a datorat, în cea mai mare măsură, percepției distorsionate de tip nestorian și augustinian, conform cărora cele cerești rămâneau tot mai mult „acolo și apoi”, oamenii gândind, din ce în ce mai mult, în sensul eshatonului iudaic de tip liniar-mesianic. Și astfel în locul contactului cu Împărăția și Tainele ei, acel eshaton adevărat creștin, care este un veșnic prezent s-a instaurat, gradual, acea percepție filosofică idealistă și abstractă, culminând cu necredința, agnosticismul și chiar ateismul de care am amintit, fie el de tip marxist, fie de tip new-age.

Revenind la comparația cu preoții Legii vechi, observăm că preoția levitică putea constata curăția de lepră (boală trupească), în timp ce preoții creștini pot vindeca prin Taina Sfântului Maslu atât trupește cât și sufletește, ceea ce este cu mult mai presus. Și din acest motiv preoții sunt numiți de către creștini „părinte”, fiind părinți duhovnicești, cu valoare mult mai mare decât părinții trupești (cap. XV). De aceea nivelul duhovnicesc al preotului ar trebui să se ridice la înălțimea Sfântului Apostol Pavel care prefera să fie anatematizat odată cu cei întru Hristos frați ai săi (cap. XV). Urmează, în continuare, avertismente puternice față de pericolele duhovnicești care-l pot paște pe preot. În primul rând slava deșartă, disimulată adesea sub forma modestiei exterioare, totodată lipsind smerenia interioară (cap. XVII). Cu toate că femeile au fost excluse de la oficiul preoției harice și chiar de la predica în biserică, ele compensează uneori prin ceea ce numim astăzi „trafic de influență”. Astfel se ajunge la proverbul care spune că: „supușii îl conduc pe regele lor!”

Sfântul Ioan Hrisostom continuă prin a arăta virtuțile duhovnicești ce trebuie să împodobescă pe slujitorii altarelor. Prima se enunță printr-o afirmație negativă, din punct de vedere gramatical, dar pozitivă logic și apofatică, din punct de vedere teologic: „a nu dori această cinste!” (Cap. XVIII). Odată ajuns totuși în această lucrare, trebuie să-și facă datoria chiar cu riscul de a intra în conflictul cu mai marii săi și chiar de a fi depus din treaptă. De altfel acest lucru i s-a și întâmplat autorului nostru după cuvântul: „Fericii veți fi când vă vor ocări pe voi și vă vor prigoni, și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru Mine. Bucurați-vă și vă veseliți căci plata voastră multă este în ceruri!” A doua virtute afirmativ-negativă este aceea de a nu avea ambiție. Aceasta este valabilă în toate domeniile, dar cu atât mai mult în slujirea sacerdotală. Sfântul insistă asupra tăriei sufletești de nezdruccinat, în stare să suporte insulta, persecuțiile, supărările, ironiile, plângerile nemotivate. Virtutea constă, de fapt, în capacitatea de a nu se mânia. Vârtejul acestei patimi – și totodată păcat de moarte – atrage după sine aroganța, orgoliile personale, acuzațiile fără temeii, ura și răzbunările, insultele și provocările obraznice care aduc foarte multe tulburări sufletești celor în cauză cât și celor din jur. Prin aceasta se vede influența covârșitoare pe care o are preotul ca pildă vie pentru enoriașii săi, pe care îi poate influența atât în bine cât și în rău, din păcate.

Totodată, preotul este expus și unui alt păcat de moarte: - invidia, ce se abate asupra sa din partea celor din jur, colegi și credincioși. Întrucât este omenește a cădea, fie cât de puțin, adversarii pot specula imediat slăbiciunile inerente spre a-l defăima și judeca. Încă o dată se atrage atenția candidatului la preoție să-și cerceteze cugetul și conștiința pentru a vedea dacă este vrednic de hirotonie, spre a nu deveni acel orb care îi atrage și pe ceilalți după el în groapă (cap. XXI). Deoarece preotul are în grijă Trupul lui Iisus Hristos – Biserica el poate fi comparat cu un medic, însă bolile cu care se confruntă sunt de natură duhovnicească, cu mult mai dificil de

diagnosticat și de tratat (cap. XXII). Singurul medicament de care dispune preotul în această privință este rugăciunea, cuvântul, sfatul și predica. Pentru aceasta este atât de necesară arta elocinței, în care Sfântul Ioan Gură de Aur a rămas neîntrecut, atât atunci când era avocat laic cât și ca Arhiepiscop (Patriarh) al Constantinopolului. El compară plastic confruntările retorice cu adversarii cu lupta dusă pe câmpurile de bătălie militare, cu armele ostășești. Sfaturile acestea, ca de altfel și tot restul lucrării, cu foarte mici excepții, se dovedesc a fi foarte ziditoare și preotului de azi, confruntat cu ereziile mai vechi și mai noi, cu păcatele și patimile mai vechi și mai noi, cu ateismul, cu secularizarea, cu sectele ce ne invadează și cu fenomenul neognostic sincretist new age. Acestea toate trebuie foarte bine cunoscute pentru a putea fi combătute cu mult succes. Drept armă folositoare și temelie de granit în această luptă ne stă Sfânta Scriptură. „Toată scriptura fiind insuflată de Dumnezeu este folositoare pentru învățătura adevărului, pentru combaterea erorii, pentru îndreptarea abaterilor și pentru formarea omului după dreptate ca el să se apropie de Dumnezeu și să fie desăvârșit” – a zis Sfântul Apostol Pavel. Tot de la el ne-a rămas îndemnul dat preoților din Efes: „Vegheați și aduceți-vă aminte că timp de trei ani n-am încetat nici ziua nici noaptea de a învăța pe fiecare din voi cu lacrimi”. Preoților li se cere atât puritatea vieții cât și puritatea credinței (cap. 24, p. 153). O atenție deosebită trebuie acordată mai ales pentru faptul că vin mulți în biserică pentru a urmări talentul oratoric al preotului ca la un recital, fiind mai puțin preocupați de valoarea soteriologică, mântuitoare a învățaturii (cap. 25, p. 156). Așadar predicatorul trebuie să contracteze această pornire defectuoasă necăutând a dobândi un succes „de galerie” și slavă deșartă (cap. 26, p. 157). Este necesar a se îmbina aceste două calități ce nu sunt tocmai consonante: modestia și talentul, precum și o altă pereche antinomică: indulgența și severitatea.

Echilibrul moral al preotului nu trebuie să se clatine nici în fața laudelor nici în fața criticilor nemeritate pe care le primește de la credincioșii și, mai cu seamă, de la colegii săi (cap. 27, p. 159). Scopul predicii nu este asemenea discursului electoral al politicianului populist, acela de a-și atrage simpatia și voturile ascultătorilor. Nu laudele lor trebuie urmărite ci a plăcea lui Dumnezeu (cap. 28, p. 164). Toate faptele și acțiunile preotului au consecințe atât în viața aceasta cât, mai ales, în cea viitoare. El nu poate ridica sub nici o formă la judecată argumentul ignoranței care l-ar mai disculpa cumva pe simplul credincios (cap. 28, p. 170). Prin faptul că viețuiește în lume, înconjurat de viforul ispitelor, preotul trebuie să aibă o grijă de sine sufletească mai mare chiar decât a monahului (cap. 30, p. 171). Este necesară păstrarea cumpenei între cele două tendințe extreme: sărăcia și bogăția, luxul și simplitatea. Sfântul Ioan Gură de Aur ne avertizează tot în termeni dialectici de a ne feri de cele două patimi opuse ce ne pot stăpâni în relația cu credincioșii: lingușirea servilă și neroada aroganță. El a cunoscut deopotrivă starea monahicească și pustnicia, de aceea este îndreptățit a face comparația sihastrului cu preotul de mir ce are a se îngriji și de sufletele celorlalți aflându-se în mijlocul ispitelor lumești (cap. 31, p. 174).

Preotul se roagă pentru toți cei din Biserică, deci trebuie să fie mai presus de ei din punct de vedere moral. La rândul lor enoriașii aparțin unor diverse categorii: bogați și săraci, culți și ignoranți, tineri și bătrâni, bărbați și femei, părinți și copii, diversitate ce implică o mare mobilitate sufletească din partea păstorului duhovnicesc care nu trebuie să fie nici prefăcătorie nici lingușire (cap. 32, p. 178). După cum în medicină nu există boli ci bolnavi, tot așa oamenii trebuie tratați în mod personal în privințele duhovnicești conform predispozițiilor lor. Comparând, în continuare, situația preotului de mir cu cea a monahului autorul ne arată că preotul se găsește în fața enoriașilor în lumina care nu-și poate ascunde cusururile, mânia, neglijența, vanitatea și celelalte (cap. 33, p. 184). În legea veche preoții erau datori să aducă jertfe animale deosebite pentru curățarea păcatelor lor. Aceasta ne arată gravitatea greșelilor personale și în cadrul preoției celei noi (cap. 34, p. 177).

Același mare dascăl al teologiei ortodoxe românești – Părintele Profesor Dumitru Fecioru – în încheierea introducerii sale la această lucrare atenționează preotul din toate timpurile spunându-i: „Ia aminte, dar! Harul lui Dumnezeu te-a suit pe piscul cel mai înalt al slujirii preotești. Ești puternic. Poți lega și dezlega sufletele. Poți scoate din iad sufletele și le poți băga în rai. Ai o putere pe care Dumnezeu n-a dat-o nici îngerilor, nici arhanghelilor. Ție ți-a dat, cât ești pe pământ, puterea aceasta de a ierta păcatele credincioșilor tăi. Ești puternic. Poți, cu fărâma ta de trup, în care pâlpâie sufletul, poți pogorî pe Dumnezeu din ceruri, ca să te sfințească și să te mântuie și ca și tu, la rândul tău, să sfințești și să mântui pe credincioșii tăi. Sfințește-te, îndumnezeiește-te cu trupul lui Dumnezeu cât mai des. Sfințește și îndumnezeiește la fel pe credincioșii tăi. O, poți! Toată puterea aceasta este în mâna ta. Ți-a dat-o Dumnezeu. Dar ferește-te! Ia aminte că ești pe cel mai înalt pisc. Ia aminte și ferește-te! Ești înconjurat de ispite. Te bat furtuni mari. Știi, doar, că piscurile cele mai înalte sunt cele mai bătute de furtuni. Acolo, pe piscul amețitor de înalt pe care te găsești, suflă vântul cel mai puternic. Acolo, pe piscul acela amețitor de înalt, tunetele se slobozesc chiar în preajma ta. Acolo, pe piscul acela amețitor, este gheață și zăpadă, când la poalele muntelui înfloresc crinii, înfloresc trandafirii. Ești pe loc înalt, sublim! Dar tocmai de aceea, ia aminte! Ferește-te!”

Cu aceasta am dorit, fără a avea pretenția de a fi și reușit, să enunț pe scurt și concis aspectele morale ale vieții preotului și chiar ale episcopului, deoarece în această carte ele se împletesc aproape în fiecare capitol. Autorul lucrării a dovedit atât o deplină cunoștință de cauză în calitate de monah și diacon cât și cunoștințe scripturistice și retorice temeinice, toate acestea plus vocația și harul dumnezeiesc l-au făcut pe neîntrecutul predicator al bisericii să fie numit Gură de Aur. Mulți vor spune că cele spuse în aceste rânduri nu enunță noutăți deosebite dar să nu uităm faptul că autorul acestor ziceri este nimeni altul decât Sfântul Ioan Gură de Aur!... Și, cautare, învățăturile transmise prin tratatul său despre preoție rămân un îndreptar de neprețuit atât pentru cei ce urmează să intre în preoție cât și pentru cei ce au căpătat dumnezeiasca slujire, până la sfârșitul veacurilor!...

Am convingerea că tot ceea ce se mărturisește, în această perioadă despre Sfântul Ioan Hrisostom, reprezintă nu numai o contribuție importantă la cunoașterea vieții și slujirii Sfântului, cât mai ales o actualizare și o așezare folositoare a moștenirii lăsate nouă de acest mare părinte al Bisericii, în contextul existenței noastre de oameni ai începutului de mileniu III. Dumnezeu să ne ajute în slujirea la care am fost chemați și așezați fiecare dintre noi, iar Sfântul Ioan să ne învrednicească prin rugăciunile sale la scaunul ceresc, pentru a-i purta peste timp moștenirea!...

Sursă bibliografică de referință: Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Grigorie din Nazianz, Sfântul Efrem Sirul „**Despre Preoție**”, traducere, introducere și note de Pr. Dr. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 1998.

Drd. Stelian Gomboș